

Liikkumista tukevat palvelut (SHL ja VPL)

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen soveltamisohje 1.2.2024 alkaen

Hyvinvointialueen hallituskäsittely 18.12.2023

Sisällys

1 Liikkumista tukevat palvelut Kanta-Hämeen hyvinvointialueella	3
2 Sosiaalihuoltolain mukaisten liikkumista tukevien palvelujen myöntäminen.....	4
2.1 Oikeus sosiaalihuoltolain mukaisiin liikkumista tukeviin palveluihin.....	4
2.2 Sosiaalihuoltolain mukaisten liikkumista tukevien palvelujen toteuttamistavat	4
2.2.1 Ryhmäkuljetukset.....	4
2.2.2 Sosiaalihuoltolain mukainen kuljetuspalvelu.....	5
2.2.2.1 Taloudellinen tarveharkinta sosiaalihuoltolain mukaisen kuljetuspalvelun myöntämisessä	5
2.2.2.2 Sosiaalihuoltolain perusteella myönnettävien matkojen määrä	5
2.2.2.3 Sosiaalihuoltolain perusteella myönnettävien matkojen matkustusalue	6
2.3 Rintamaveteraaneja ja sotainvalideja koskevat poikkeukset.....	6
3 Vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun myöntäminen.....	8
3.1 Oikeus vammaispalvelulain mukaiseen kuljetuspalveluun	8
3.2 Vammaispalvelulain perusteella myönnettävien matkojen matkatyypit ja määrä.....	8
3.2.1 Jokapäiväiseen elämään liittyvät matkat	8
3.2.2 Välttämättömät työhön ja opiskeluun liittyvät matkat	9
3.3 Vammaispalvelulain perusteella myönnettävien matkojen matkustusalue	10
3.4 Kuljetuspalvelun matkustusalueen ulkopuolelle suuntautuvien kertaluonteisten matkojen korvaaminen.....	11
3.5 Vammaispalvelulain mukaiseen kuljetuspalveluun liittyvä saattajapalvelu	11
3.6 Vammaispalvelulain mukainen kuljetuspalvelu ja taloudelliset tukitoimet.....	11
3.7 Erityishuoltoon liittyvät kuljetukset	12
4 Kuljetuspalveluun liittyvien erityisoikeuksien myöntäminen	13
4.1 Oikeus kuljetuspalveluun liittyviin erityisoikeuksiin	13
4.2 Oikeus taksinkuljettajan saattamisapuun	13
4.3 Oikeus avustamispalveluun	13
4.4 Vakiotaksioikeus.....	13
4.5 Yksinmatkustusoikeus	14
5 Sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelumatkojen käyttäminen ja asiakasmaksut.....	15
5.1 Yhdensuuntainen matka	15
5.2 Pysähdys tai poikkeama	15
5.3 Kuljetuspalvelumatkojen asiakasmaksun periminen	15
5.4 Saattajat, muut asiakkaan mukana matkustavat henkilöt ja matkatavarat.....	16
5.5 Kuljetuspalvelumatkan tilaaminen.....	17
5.5.1 Toivetaksi.....	17
5.5.2 Vakiotaksimatkat.....	17
5.5.3 Pikamatkat	18
5.6 Kuljetuspalvelumatkojen yhdistely	18
5.7 Kuljetuspalvelumatkan peruuttaminen ja peruuttamatta jätetyn matkan vähentäminen.....	18
5.8 Palvelujen käyttämisestä koskevien ohjeiden noudattaminen.....	18
6 Palvelun hakeminen ja päätöksenteko	20
6.1 Palvelun hakeminen	20
6.2 Palvelutarpeen arviointi ja asiakas- tai palvelusuunnitelma.....	20
6.3 Kuuleminen ja päätös palvelusta	21
6.4 Päätöksen tiedoksiantaminen ja muutoksenhaku	22
6.5 Palvelupäätösten muuttaminen ja lakkauttaminen	22
7 Ohjeisiin liittyvää lainsäädäntöä	23
8 Liitteet	24

1 Liikkumista tukevat palvelut Kanta-Hämeen hyvinvointialueella

Kanta-Hämeen hyvinvointialueella voidaan järjestää liikkumista tukevia palveluja sosiaalihuoltolain mukaisina liikkumista tukevina palveluina tai vammaispalvelulain mukaisena kuljetuspalveluna. Tässä soveltamisohjeessa määritetään näiden palvelujen myöntämistä, toteuttamista ja käyttämistä koskevat käytännöt.

Palvelujen myöntäminen perustuu asiakkaalle tehtyyn palvelutarpeen arviointiin, jossa tarkoituksena on arvioida asiakkaan oikeus palveluun ja tämän jälkeen asiakkaalle sopiva palvelun toteuttamistapa, palvelun määrä, laajuus, kuljetuspalveluun liittyvät erityiset oikeudet ja muut vastaavat.

Sosiaalihuoltolain nojalla voidaan myöntää asiakkaalle liikkumisen tukea, jonka eri toteuttamistavoista hyvinvointialueella on käytössä ryhmäkuljetukset, sosiaalihuoltolain mukainen kuljetuspalvelu sekä näiden yhdisteleminen.

Vammaispalvelulain nojalla voidaan myöntää asiakkaalle kuljetuspalvelua. Kuljetuspalvelua saavalle asiakkaalle voidaan myöntää lisäksi vammaispalvelulain mukainen saattajapalvelu.

Sosiaalihuoltolain tai vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelua saavalle asiakkaalle voidaan myöntää tässä soveltamisohjeessa kuvattuja erityisiä oikeuksia, joiden tarkoitus on, että asiakas voi niiden avulla yhdenvertaisesti käyttää hänelle myönnettyä kuljetuspalvelua. Myönnettävissä olevia erityisiä oikeuksia ovat:

- oikeus taksin kuljettajan saattamisapuun
- oikeus avustamispalveluun
- vakiotaksioikeus
- yksinmatkustusoikeus (yhdistelykielto)

Sosiaalihuoltolain mukaisia liikkumista tukevia palveluja ja vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelua ja siihen liittyvää saattajapalvelua järjestetään henkilöille, joiden kotikunta on:

- Forssa
- Hattula
- Hausjärvi
- Humppila
- Hämeenlinna
- Janakkala
- Jokioinen
- Loppi
- Riihimäki
- Tammela
- Ypäjä

Tämän ohjeen mukaiset kuljetuspalvelujen tilaamiskäytännöt ja kuljetuspalveluun liittyvät erityisoikeudet koskevat asiakkaita, joiden asuinkunta on Kanta-Hämeen hyvinvointialueen alueella. Muualla Suomessa asuville asiakkaille, joiden palveluista Kanta-Hämeen hyvinvointialue on järjestämisvastuussa, tehdään yksilölliseen harkintaan perustuvat kuljetuspalvelupäätökset, ja asiakkaat tilaavat kuljetuspalvelumatkat paikallisten tilauskanavien mukaisesti, ellei alueella ole käytettävissä hyvinvointialueen kilpailuttamia kuljetuspalveluja.

2 Sosiaalihuoltolain mukaisten liikkumista tukevien palvelujen myöntäminen

2.1 Oikeus sosiaalihuoltolain mukaisiin liikkumista tukeviin palveluihin

Sosiaalihuoltolain 23 §:n mukaiset liikkumista tukevat palvelut on tarkoitettu jokapäiväiseen elämään kuuluvien asioiden hoitamista varten. Palveluilla edistetään ja ylläpidetään hyvinvointia sekä torjutaan eriarvoisuutta ja syrjäytymistä. Palvelut tukevat osaltaan erityisesti ikääntyneiden henkilöiden suoriutumista, omatoimisuutta ja osallisuutta yhteiskuntaan sekä mahdollistavat kotona asumisen.

Esteetön ja toimiva julkinen joukkoliikenne mukaan lukien kutsu- ja palveluliikenne on ensisijainen tapa järjestää liikkuminen, kun niillä voidaan vastata asiakkaan yksilöllisiin liikkumisen tarpeisiin kokonaisuudessaan tai osittain. Liikkumista tukevat palvelut järjestetään asiakkaiden yksilöllisten tarpeiden mukaisesti.

Sosiaalihuoltolain mukaisia liikkumista tukevia palveluja voidaan myöntää henkilölle, joka:

- ei saa liikkumiseen tukea sairausvakuutuslain tai muun lain nojalla (esimerkiksi Kelan korvaamat lääkäri-, sairaala-, kuntoutus- tms. matkat) ja
- ei kykene käyttämään itsenäisesti julkisia liikennevälineitä tai muita mahdollisesti käytettävissä olevia liikkumispalveluja, kuten kutsuohjattua joukkoliikennettä tai palvelulinjoja alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen syyn perusteella.

Lisäksi edellytyksenä on, että asiakkaalla ei ole mahdollisuutta oman auton käyttöön.

Liikkumista tukevia palveluja myönnettäessä otetaan huomioon läheisverkoston tosiasialliset mahdollisuudet tukea asiakkaan jokapäiväiseen elämään kuuluvaa liikkumista.

Pelkästään julkisen liikenteen puuttuminen ilman liikkumista vaikeuttavia toimintarajoitteita ei oikeuta saamaan liikkumista tukevia palveluja.

Hyvinvointialue järjestää sosiaalihuoltolain mukaisia liikkumista tukevia palveluja siihen varattujen määrärahojen puitteissa.

2.2 Sosiaalihuoltolain mukaisten liikkumista tukevien palvelujen toteuttamistavat

Sosiaalihuoltolain mukaisen liikkumista tukevan palvelun toteuttamistapaa arvioitaessa on otettava huomioon asiakkaan asiakassuunnitelmaan kirjattu liikkumisen tuen tarve, muut käytettävissä olevat palvelut ja tuki sekä toimintaympäristön esteettömyys. Liikkumisen tuen toteuttamistapa tai -tavat on kirjattava perusteluineen asiakkaalle tehtävään kuljetuspäätökseen. Liikkumista tukeva palvelu voidaan järjestää myös eri toteuttamistapojen yhdistelmillä.

2.2.1 Ryhmäkuljetukset

Asiakkaalle voidaan myöntää sosiaalihuoltolain nojalla oikeus ryhmäkuljetuksiin. Hyvinvointialueen järjestämään päiväaikaiseen toimintaan tai muihin sosiaalipalveluihin liittyvät matkat voidaan toteuttaa ryhmäkuljetuksina, jos se on asiakkaan yksilöllisiin tarpeisiin sopiva toteutustapa. Ryhmäkuljetuksista tehdään asiakkaalle päätös kyseessä olevan sosiaalipalvelun myöntämisen yhteydessä. Hyvinvointialue voi päättää ryhmäkuljetusten muodosta, joka voi olla taksikuljetus, yhdistelty kuljetus, kuljetus, jossa hyödynnetään palveluliikennettä, tai edellä mainittujen kuljetusmuotojen yhdistelmä.

2.2.2 Sosiaalihuoltolain mukainen kuljetuspalvelu

Asiakkaalle voidaan myöntää sosiaalihuoltolain nojalla oikeus kuljetuspalvelumatkoihin taksilla, esteettömällä autolla tai muulla soveltuvalla ajoneuvolla tilanteissa, joissa edellä luvussa 2.2.1 kuvattu toteuttamistapa (ryhmäkuljetukset) ei ole asiakkaalle soveltuva tai riittävä.

Sosiaalihuoltolain mukainen kuljetuspalvelu kohdistetaan erityisesti sellaisille asiakkaille, jotka eivät ole oikeutettuja vammaispalvelulain mukaiseen kuljetuspalveluun, mutta joiden kotona selviytymisen ja itsenäisen elämän kannalta kuljetuspalvelun järjestäminen on välttämätöntä.

Sosiaalihuoltolain mukaisia kuljetuspalvelumatkoja voidaan myöntää asiointi- ja virkistysmatkoihin tai muun vastaavan jokapäiväiseen elämään kuuluvan tarpeen vuoksi. Sosiaalihuoltolain mukainen kuljetuspalvelu ei ole tarkoitettu sairausvakuutuslain tai muun lain nojalla korvattaviin terveydenhuollon, kuntoutuksen, sairaanhoidon tms. matkoihin.

Sosiaalihuoltolain mukaista kuljetuspalvelua saavalle asiakkaalle voidaan myöntää tämän soveltamisohjeen luvussa 4 tarkemmin kuvattuja erityisiä oikeuksia.

2.2.2.1 Taloudellinen tarveharkinta sosiaalihuoltolain mukaisen kuljetuspalvelun myöntämisessä

Sosiaalihuoltolain mukaista kuljetuspalvelua myönnettäessä noudatetaan edellä luvussa 2.1 kuvattujen myöntämisperusteiden lisäksi liitteessä 1 kuvattuja tulo- ja varallisuusrajoja. Yksin asuvan hakijan tulot ja varallisuus tai hakijan ja hänen kanssaan yhteistaloudessa asuvan avo- tai aviopuolison yhteiset tulot ja varallisuus eivät saa ylittää tulo- ja varallisuusrajoja. Hakijan tulee toimittaa tositteet tulo- ja varallisuustiedoistaan hakemuksensa liitteenä.

Tuloina huomioidaan (brutto, viimeksi vahvistettujen verotietojen pohjalta):

- hakijan ja hänen kanssaan yhteistaloudessa elävän avo- tai aviopuolison veronalaiset ja verosta vapaat tulot ennen verojen vähentämistä
- ansio- ja pääomatulot

Tuloina ei huomioida seuraavia etuuksia ja avustuksia:

- asumistuki, omaishoidon tuki, eläkkeensaajan hoitotuki, vammaistuki, sotilasavustus, rintamalisä, tapaturmavakuutuksen perusteella suoritettavat sairaanhoito- ja tutkimuskulut, opintoraha, aikuisopintoraha, opintotuen asumislisä, toimeentulotukena maksettava toimintaraha ja matkakorvaus, kuntoutusrahalain mukainen ylläpitokorvaus, opintojen johdosta suoritettavat apurahat ja muut vastaavat avustukset, perhehoidon kustannusten korvaukset, lasten kotihoidon tuki, lapsilisä, lapsen hoitotuki, lapsikorotus, elatusapu tai elatustuki, eläkkeisiin ja niihin verrattaviin tuloihin sisältyvät huollettavista aiheutuvat korotukset, syytinki.

Varallisuutena huomioidaan talletukset, osakkeet ja rahastot. Varallisuutena ei oteta huomioon asiakkaan omassa käytössä olevaa vakituista asuntoa.

2.2.2.2 Sosiaalihuoltolain perusteella myönnettävien matkojen määrä

Sosiaalihuoltolain perusteella myönnettäviä kuljetuspalvelumatkoja voidaan myöntää yksilölliseen tarpeeseen perustuen enintään kahdeksan (8) yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa.

Kuljetuspalvelumatkojen järjestäminen määräytyy kuukausikohtaisesti. Asiakas ei voi siirtää käyttämättä jääneitä matkoja käytettäväksi myöhemmin. Käyttämättä jääneet matkat eivät vähennä matkojen määrää seuraavilta kuukausilta.

2.2.2.3 Sosiaalihuoltolain perusteella myönnettävien matkojen matkustusalue

Matkustusalueet, joilla asiakas voi liikkua sosiaalihuoltolain perusteella myönnettävän kuljetuspalvelun avulla, määrittävät asiakkaan asuinkunnan perusteella seuraavasti:

- **Forssa:** Forssa, Humppila, Jokioinen, Tammela, Ypäjä, Loimaa (kuljetusmatkan pituus voi olla korkeintaan 45 km)
- **Hattula:** Hattula, Hämeenlinnan kantakaupungin alueet, tapauskohtaisesti lähin palvelutaajama (kuljetusmatkan pituus voi olla korkeintaan 45 km)
- **Hausjärvi:** Hausjärvi, Hyvinkää, Janakkala, Kärkölä, Riihimäki (kuljetusmatkan pituus voi olla korkeintaan 45 km)
- **Humppila:** Forssa, Humppila, Jokioinen, Tammela, Ypäjä, Loimaa (kuljetusmatkan pituus voi olla korkeintaan 45 km)
- **Hämeenlinna:** Hämeenlinna (kuljetusmatkan pituus voi olla korkeintaan 60 km)
- **Janakkala:** Janakkala, Hämeenlinna, Riihimäki, Hausjärvi (kuljetusmatkan pituus voi olla korkeintaan 45 km)
- **Jokioinen:** Forssa, Humppila, Jokioinen, Tammela, Ypäjä, Loimaa (kuljetusmatkan pituus voi olla korkeintaan 45 km)
- **Loppi:** Loppi, Riihimäki, Tammela, Hämeenlinna, Hyvinkää, Karkkila (kuljetusmatkan pituus voi olla korkeintaan 45 km)
- **Riihimäki:** Riihimäki (kuljetusmatkan pituus voi olla korkeintaan 45 km)
- **Tammela:** Forssa, Humppila, Jokioinen, Tammela, Ypäjä, Loimaa (kuljetusmatkan pituus voi olla korkeintaan 45 km)
- **Ypäjä:** Forssa, Humppila, Jokioinen, Tammela, Ypäjä, Loimaa (kuljetusmatkan pituus voi olla korkeintaan 45 km)

Matkustusalueen ulkopuolelle suuntautuviissa matkoissa ensisijaisia ovat esteettömät julkiset kulkuvälineet.

2.3 Rintamaveteraaneja ja sotainvalideja koskevat poikkeukset

Valtiokonttori korvaa rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain (1184/1988) ja sotilasvammalain (404/1948) mukaisesti rintamaveteraanien ja sotainvalidien sosiaalihuoltolain nojalla myönnettyjen liikkumista tukevien palvelujen kustannukset hyvinvointialueelle. Jos rintamaveteraani tai sotainvalidi tarvitsee saattajaa asiointi- tai virkistysmatkoilla, saattajan matkakulut voidaan korvata, samoin henkilön puolesta asioiminen.

Valtiokonttorin ohjeistuksen mukaisesti rintamaveteraanilla tarkoitetaan henkilöä, joka asuu Suomessa, on osallistunut vuosien 1939–1945 sotiin ja jolla on rintamasotilastunnus, rintamapalvelustunnus tai rintamatunnus. Sotainvalidilla tarkoitetaan henkilöä, jonka sotilasvammalain mukainen työkyvyttömyysaste on 10 prosenttia tai enemmän (todettu Valtiokonttorin päätöksellä).

Valtiokonttorin ohjeistuksen mukaisesti rintamaveteraanien ja sotainvalidien sosiaalihuoltolain mukaisten liikkumista tukevien palvelujen myöntämisen osalta noudatetaan seuraavia ehtoja:

- Asiakkaan tuloja ja varallisuutta ei oteta huomioon liikkumista tukevan palvelun myöntämisessä

- Matkojen määrää ei ole rajoitettu, vaan niitä on myönnettävä tarpeen mukaan
- Asiointi- ja virkistysmatkat voivat oman asuinkunnan lisäksi suuntautua naapurikuntien alueelle
- Asiakkaalta ei peritä matkoista omavastuuosuutta ja kuljetuspalvelumatkan tilaamisesta ei saa koitua asiakkaalle muuta kuluja kuin paikallispuhelumaksu

3 Vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun myöntäminen

3.1 Oikeus vammaispalvelulain mukaiseen kuljetuspalveluun

Vammaispalvelulain 8 §:n ja vammaispalveluasetuksen 4 §:n mukaisen kuljetuspalvelun tavoitteena on edistää vammaisen henkilön yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja osallistumista yhteiskunnassa sekä ehkäistä ja poistaa niiden toteutumisen esteitä. Kuljetuspalvelu ja siihen liittyvä saattajapalvelu järjestetään asiakkaiden yksilöllisten tarpeiden mukaisesti.

Vammaispalvelulain ja -asetuksen mukainen kuljetuspalvelu voidaan myöntää henkilölle, joka:

- a) on vammaispalvelulain 2 §:n tarkoittama vammaisen henkilö
- b) ja joka ei saa riittäviä ja hänelle sopivia palveluja tai tukitoimia muun lain nojalla, kuten sosiaalihuoltolain (1301/2014), terveydenhuoltolain (1326/2010), varhaiskasvatuslain (540/2018), perusopetuslain (628/1998) tai muun lain perusteella.
- c) Edellytykset a – b täyttävällä vammaisella henkilöllä on oikeus saada tarvitsemansa kohtuulliset kuljetuspalvelut niihin liittyvine saattajapalveluineen, jos hänellä on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa
- d) ja hän ei vammansa tai sairautensa vuoksi voi käyttää julkisia joukkoliikennevälineitä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia.

Asiakkaalle voidaan myöntää vammaispalvelulain mukainen kuljetuspalvelu siihen liittyvine saattajapalveluineen tilanteissa, joissa edellä luvuissa 2.2.1.–2.2.2 luetellut sosiaalihuoltolain mukaiset liikkumista tukevat palvelut eivät ole asiakkaalle riittäviä ja sopivia.

Julkisen liikenteen puuttuminen ei yksistään oikeuta saamaan vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelua.

Vammaispalvelulain nojalla myönnettyjä kuljetuspalvelumatkoja ei saa käyttää terveyskeskus- tai sairaalakäynteihin tai vastaaviin matkoihin, jotka ovat korvattavissa sairausvakuutuslain tai muun säännöksen nojalla.

Kuljetuspalvelun myöntämiselle laissa säädetyt edellytykset täyttävällä vammaisella henkilöllä on subjektiivinen oikeus vammaispalvelulain mukaiseen kuljetuspalveluun ja siihen liittyvään saattajapalveluun. Hyvinvointialueen tulee järjestää vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelua vammaisille henkilöille määrärahoista riippumatta. Hyvinvointialueen velvollisuutena on huolehtia siitä, että vammaisille henkilöille tarkoitetut palvelut ja tukitoimet järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina kuin hyvinvointialueella esiintyvä tarve edellyttää.

3.2 Vammaispalvelulain perusteella myönnettävien matkojen matkatyypit ja määrä

3.2.1 Jokapäiväiseen elämään liittyvät matkat

Vammaisella henkilöllä on oikeus saada vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelua jokapäiväiseen elämään liittyviin matkoihin **vähintään 18 yhdensuuntaista matkaa** kuukaudessa. Tätä pienempi määrä matkoja voidaan myöntää siinä tapauksessa, että asiakas itse hakee pienempää määrää matkoja.

Asiakas harkitsee ja päättää itse jokapäiväiseen elämään liittyvien matkojen tarkoituksen ja kohteet kuljetuspalvelupäätöksen määrittelemissä rajoissa. Asiakkaalla on oikeus päättää, mihin matkat kuljetuspalvelualueen sisällä suuntautuvat.

Mikäli asiakas hakee enempää kuin 18 yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa, hänen tulee esittää selvitys lisämatkojen tarpeesta. Lisämatkoja voidaan myöntää tavanomaisiin elämäntoimintoihin kuuluvaan välttämättömään liikkumistarpeeseen. Lisämatkojen myöntämistä harkittaessa otetaan huomioon vammaisen henkilön yksilöllinen vammasta tai sairaudesta aiheutuva lisämatkojen tarve, yhdenvertaisen liikkumisen ja osallisuuden edistäminen, kuljetuspalvelun kohtuullisuus ja asiakkaiden tasapuolinen kohtelu.

Lisämatkoja voidaan myöntää tavanomaisiin elämäntoimintoihin kuuluvaan välttämättömään liikkumistarpeeseen, kuten esimerkiksi harrastus-, järjestö- tai yhdistystoiminnan tai luottamustehtävien vuoksi. Harrastustoiminnan, luottamustoimien tai vastaavien matkoissa ensisijaista on kuitenkin matkojen korvaaminen kyseistä toimintaa koskevien matkustussääntöjen tai korvauskäytäntöjen mukaisesti.

Myönnettyjen lisämatkojen määrä perusteluineen kirjataan kuljetuspalvelusta tehtävään päätökseen.

Kuljetuspalvelumatkojen järjestäminen määräytyy kuukausikohtaisesti. Asiakas ei voi siirtää käyttämättä jääneitä matkoja käytettäväksi myöhemmin. Käyttämättä jääneet matkat eivät vähennä matkojen määrää seuraavilta kuukausilta.

3.2.2 Välttämättömät työhön ja opiskeluun liittyvät matkat

Välttämättömiä työ- ja opiskelumatkoja myönnetään **asiakkaan välttämättömän tarpeen mukainen määrä**. Välttämättömillä työhön tai opiskeluun liittyvillä matkoilla tarkoitetaan matkoja asunnon ja työ- tai opiskelupaikan välillä. Palvelun hakemisen yhteydessä tulee esittää todistus työskentelystä tai opiskelutodistus.

Työmatkoina korvataan asunnon ja työpaikan väliset matkat. Työllä tarkoitetaan työsuhteeseen perustuvan työskentelyn lisäksi yritystoimintaa. Jos asiakas työskentelee työpäivän aikana useammassa eri paikassa, korvattavia matkoja ovat matkat kotoa päivän ensimmäiseen työpisteeseen ja viimeisestä työpisteestä kotiin. Vammaispalvelulain nojalla myönnettyjä matkoja ei voi käyttää työnantajan määräyksestä tapahtuviin työn tekemiseen tai yritystoimintaan liittyviin matkoihin.

Työ- tai opiskelumatkat voidaan myös myöntää niin, että osa matkasta tapahtuu julkisella joukkoliikenteellä, esimerkiksi junalla tai bussilla. Tämä on mahdollista, jos katsotaan, että asiakaalla ei ole kohtuuttoman suuria vaikeuksia joukkoliikennevälineen käyttämisessä siltä osin kun matka tehdään kyseisellä joukkoliikennevälineellä. Tällöin asiakas voi liikkua kuljetuspalvelun avulla lähtöosoitteesta joukkoliikenteen terminaaliin tai vastaavaan ja joukkoliikenteellä kuljettavan matkan osuuden jälkeen jälleen terminaalista pääteosoitteeseen. Asiakas voi esimerkiksi liikkua kuljetuspalvelun avulla kotoaan juna-asemalle ja juna-asemalta pääteosoitteeseen.

Opiskelumatkat myönnetään lukuvuodeksi kerrallaan. Opiskelumatkoina korvataan matkat, jotka liittyvät sellaiseen opiskeluun, joka johtaa tutkinnon tai ammatin saavuttamiseen, tai joka parantaa henkilön mahdollisuuksia työllistyä tai vahvistaa henkilön ammattitaitoa ja tätä kautta lisää hänen työllistymismahdollisuuksiaan. Tällaisella opiskelulla tarkoitetaan esimerkiksi:

- perusopetuksen jälkeistä opiskelua esimerkiksi lukiossa tai ammattiin tähtäävässä opiskelussa ammattioppilaitoksissa
- opiskelua ammattikorkeakoulussa ja yliopistossa
- ammatilliseen opiskeluun tähtäävä opiskelu, kuten pitkäkestoisemmat avoimen yliopiston kurssit
- työelämän valmiuksia kehittävä koulutus, ainakin pitkäkestoisempi työvoimapolitiittinen koulutus tai kuntoutus

- osana opiskeluun kuuluvaa työskentelyä kouluaikana tapahtuvat retket ja muut vastaavat opiskeluun liittyvät pakolliset tilaisuudet, joihin liittyviä matkoja ei järjestetä muun ensisijaisen lainsäädännön nojalla
- erityisoppilaitoksissa annettava vammaisten opiskelijoiden valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus

Jos opiskelija asuu arkipäivisin (ma-pe) opiskelija-asuntolassa tai vastaavassa, opiskelumatkoina korvataan pääsääntöisesti matka maanantaina kotoa opiskelija-asuntolaan ja perjantaina opiskelija-asuntolasta takaisin kotiin.

Harrastusluonteinen opiskelu ei oikeuta opiskeluun liittyvien kuljetuspalvelujen saamiseen. Näihin matkoihin asiakas voi halutessaan hyödyntää hänelle myönnettyjä jokapäiväiseen elämään liittyviä matkoja.

3.3 Vammaispalvelulain perusteella myönnettävien matkojen matkustusalue

Jokapäiväiseen elämään liittyviä matkoja voi tehdä oman asuinkunnan ja toiminnallisten lähikuntien alueilla. Matkustusalueet, joilla asiakas voi liikkua vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun avulla, määrittyvät asiakkaan asuinkunnan perusteella seuraavasti:

- **Forssa:** Forssa, Humppila, Jokioinen, Tammela, Urjala ja Ypäjä
- **Hattula:** Hämeenlinna, Pälkäne ja Valkeakoski
- **Hausjärvi:** Hausjärvi, Hyvinkää, Hollola, Janakkala, Kärkölä, Mäntsälä, Riihimäki ja Hämeenlinna
- **Humppila:** Humppila, Forssa, Jokioinen, Tammela, Ypäjä, Loimaa, Urjala ja Punkalaidun
- **Hämeenlinna:** Akaa, Asikkala, Hattula, Hausjärvi, Hollola, Janakkala, Kärkölä, Loppi, Padasjoki, Pälkäne, Tammela, Urjala ja Valkeakoski
- **Janakkala:** Hausjärvi, Hämeenlinna, Loppi ja Riihimäki
- **Jokioinen:** Jokioinen, Forssa, Humppila, Tammela, Ypäjä ja Somero
- **Loppi:** Loppi, Hyvinkää, Janakkala, Karkkila, Riihimäki, Tammela, Vihti ja Hämeenlinna
- **Riihimäki:** Riihimäki, Hausjärvi, Hyvinkää, Janakkala ja Loppi
- **Tammela:** Tammela, Forssa, Humppila, Jokioinen, Ypäjä, Hämeenlinna, Karkkila, Lohja, Loppi, Somero ja Urjala
- **Ypäjä:** Ypäjä, Forssa, Humppila, Jokioinen, Tammela, Loimaa, Koski TI ja Somero

Matkustusalueen ulkopuolelle suuntautuviissa matkoissa ensisijaisia ovat esteettömät julkiset kulkuvälineet. Kuljetuspalvelun matkustusalueen ulkopuolelle suuntautuvien kertaluonteisten matkojen korvaamiskäytäntö on kuvattu jäljempänä luvussa 3.4.

Toiminnalliset lähikunnat ja matkustusalue voidaan viranhaltijan yksilöllisellä harkinnalla määritellä yllä mainitusta poikkeavasti. Harkinnassa huomioidaan kuljetuspalvelujen kohtuullisuus, matkan pituus ja vammaisen henkilön yksilöllinen liikkumisen tarve. Poikkeava matkustusalue voidaan esimerkiksi määrittää harrastus- tai järjestötoiminnan tai luottamustoimien vuoksi, joita ei ole saatavilla lähialueilla. Harrastus- tai järjestötoiminnan tai luottamustoimien matkoissa ensisijaista on kuitenkin matkojen korvaaminen kyseistä toimintaa koskevien matkustussääntöjen tai korvauskäytäntöjen mukaisesti.

Työ- tai opiskelumatkoja järjestetään pääsääntöisesti oman asuinkunnan alueella ja lähikuntiin ulottuvina. Työ- tai opiskelumatkaksi voidaan pääsääntöisesti katsoa enintään 80 km yhdensuuntainen matka. Tämä perustuu julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2013) 9 §:n mukaiseen työssäkäyntialueeseen.

3.4 Kuljetuspalvelun matkustusalueen ulkopuolelle suuntautuvien kertaluonteisten matkojen korvaaminen

Kuljetuspalvelun matkustusalueen ulkopuolelle suuntautuvissa matkoissa ensisijaisia ovat esteettömät julkiset kulkuvälineet.

Vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelua saavalle asiakkaalle voidaan myöntää viranhaltijan yksilöllisellä harkinnalla poikkeuksellisesta ja perustellusta syystä kuljetuspalvelun matkustusalueen ulkopuolelle suuntautuvia välttämättömiä kertaluonteisia matkoja, jos vammaisen henkilön yksilöllinen elämäntilanteesta, vammasta tai sairaudesta johtuva liikkumisen tarve välttämättä edellyttää matkoja. Arvioitaessa kuljetuspalvelualueen ulkopuolelle suuntautuvien matkojen myöntämistä otetaan huomioon myös matkan pituus.

Kuljetuspalvelun matkustusalueen ulkopuolelle suuntautuvien kertaluonteisten matkojen korvaamista haetaan hakemuksella. Mikäli tällainen matka myönnetään asiakkaalle, asiakas tilaa kuljetuspalvelumatkan kuljetuspalvelukeskuksesta kuten muutkin matkat, ja asiakkaan kuljetuspalveluprofiiliin tehdään tilapäinen matkustusalueen muutos kertaluonteisen matkan edellyttämäksi ajaksi. Hyvinvointialue laskuttaa kuljetuspalvelun matkustusalueen ulkopuolelle suuntautuneen matkan asiakasmaksun jälkikäteen asiakkaan muiden asiakasmaksujen mukana.

Mikäli kuljetuspalvelun matkustusalueen ulkopuolelle suuntautuvan kertaluonteisen matkan korvaamista ei myönnetä, asiakas voi käyttää hänelle myönnettyjä kuljetuspalvelumatkoja ja matkustaa oman matkustusalueensa reunalle ja jatkaa siitä eteenpäin omakustanteisesti määränpäähensä.

3.5 Vammaispalvelulain mukaiseen kuljetuspalveluun liittyvä saattajapalvelu

Hyvinvointialueen on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle tarvittaessa kuljetuspalveluihin liittyvät saattajapalvelut. Vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentin mukaisen saattajapalvelun tarkoituksena on mahdollistaa kuljetuspalvelujen käyttäminen. Saattajaa voidaan esimerkiksi tarvita mahdollistamaan asiakkaan turvallinen liikkuminen tai apuvälineiden käyttäminen matkan aikana.

Vammaispalvelulain mukainen saattajapalvelu voidaan myöntää asiakkaalle, joka matkan alkaessa, matkan aikana ja matkan päättyessä välttämättä tarvitsee toisen henkilön apua. Välttämättömyyden arvioinnissa huomioidaan muun muassa mahdollisuus kuljetuspalveluun sisältyvään tavanomaiseen taksin kuljettajan apuun (luku 4.1) ja erityisoikeutena myönnettävään taksin kuljettajan saattamispalveluun (luku 4.2).

Tarve vammaispalvelulain mukaiselle saattajapalvelulle arvioidaan yksilöllisesti. Vammaispalvelulain mukainen saattajapalvelu toteutetaan asiakkaan yksilöllisen tarpeen mukaisesti. Saattajana voi toimia esimerkiksi asiakkaan omainen, läheinen, asumisyksikön ohjaaja tai henkilökohtainen avustaja. Saattajana ei pääsääntöisesti voi toimia henkilö, jolla on itsellään kuljetuspalveluoikeus tai joka tarvitsee itse taksin kuljettajan apua siirtymisiin.

Saattajan on tultava mukaan samasta osoitteesta tai reitin varrelta ilman poikkeamistarvetta. Asiakkaan tulee kuljetusta tilatessa ilmoittaa tarkka osoite, josta saattaja noudetaan.

Saattajapalvelu on kuljetuspalvelun asiakkaalle maksuton. Saattaja on oikeutettu matkustamaan avustettavan mukana maksutta (ks. luku 5.4).

3.6 Vammaispalvelulain mukainen kuljetuspalvelu ja taloudelliset tukitoimet

Vammaispalvelulain 9 §:n nojalla voidaan myöntää asiakkaalle taloudellisena tukitoimena korvausta muun muassa päivittäisistä toiminnoista suoriutumisessa tarvittavien välineiden,

koneiden ja laitteiden hankkimiseen tai vakiomalliseen välineeseen, koneeseen tai laitteeseen tehtäviin vammaan edellyttämiin välttämättömiin muutostöihin.

Vammaispalvelulain 9 §:n mukaisia taloudellisia tukitoimia järjestetään hyvinvointialueen varaamien määrärahojen mukaisessa laajuudessa. Kanta-Hämeen hyvinvointialueella liikkumista tukevia taloudellisia tukitoimia myönnetään hyvinvointialueen erillisen soveltamisohjeen mukaisesti.

Vammaisen henkilön liikkumista tukevan taloudellisen tukitoimen myöntäminen tai autoveron palauttaminen ei ole esteenä vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun myöntämiselle. Kuljetuspalvelua myönnettäessä otetaan huomioon vammaiselle henkilölle myönnetty liikkumista tukeva taloudellinen tukitoimi tai autoveron palautus. Henkilön yksilöllistä tarvetta kuljetuspalveluille, kohtuullista kuljetuspalvelua ja välttämättömien kuljetuspalvelumatkojen määrää arvioidaan kokonaisuutena.

Asiakkaalle voidaan myöntää pienempi määrä työhön, opiskeluun tai tavanomaiseen elämään liittyviä kuljetuspalvelumatkoja, jos asiakkaan yksilöllinen liikkumisen tarve toteutuu oman ajoneuvon ja pienemmän matkamäärän avulla. Lisäksi edellytyksenä on, että kuljetuspalvelujen määrä ei rajoita asiakkaan liikkumista, ja että asiakkaalla on liikkumisessaan käytettävissään ajoneuvo, jonka hankintaan hän saanut vammaispalvelulain mukaista taloudellista tukea tai autoveron palautusta.

3.7 Erityishuoltoon liittyvät kuljetukset

Erityishuolto perustuu kehitysvammaisten erityishuollosta annettuun lakiin (519/1977). Erityishuollolla tarkoitetaan kehitysvammalain mukaista hoitoa, huolenpitoa ja ohjausta sekä muita palveluja. Kehitysvammalain 1 §:ssä tarkoitetulle henkilölle järjestetään hänen vammaisuutensa edellyttämiä palveluja ja tukitoimia ensisijaisesti vammaispalvelulain tai sosiaalihuoltolain nojalla siltä osin kuin ne ovat hänen palveluntarpeeseensa nähden riittäviä ja sopivia sekä muutoinkin hänen etunsa mukaisia.

Erityishuoltoa järjestävän hyvinvointialueen on huolehdittava tutkimukseen määrätyn tai järjestämässään erityishuollossa olevan henkilön kuljetuksesta hyvinvointialueen toimintayksiköiden välillä. Lisäksi hyvinvointialueen on huolehdittava henkilön erityishuollon saamiseksi välttämättömistä kuljetuksista tai korvattava niistä aiheutuvat kustannukset.

Jos asiakkaalle järjestetään erityishuollon palveluita, hänellä on oikeus erityishuollon saamiseksi välttämättömiin kuljetuksiin, kuten esimerkiksi kuljetuksiin osana erityishuoltoa järjestettävään työ- ja päivätoimintaan, kuntouttavaan päivähoitoon tai lyhytaikaiseen hoitoon. Erityishuollon palvelut ja niihin liittyvät kuljetukset kirjataan asiakkaalle tehtävään erityishuolto-ohjelmaan.

Erityishuollon matkat ovat asiakkaalle maksuttomia ja niistä ei peritä omavastuuta. Jos hyvinvointialue korvaa omalla autolla tehdyistä erityishuollon matkoista aiheutuneet kustannukset asiakkaalle, kilometrikorvaus oman auton käytöstä vastaa Kelan terveydenhuollon matkoihin kulloinkin myöntämän kilometrikorvauksen määrää. Tällainen tilanne voi esimerkiksi olla se, että lapsen etu huomioiden on arvioitu, että lapsen huoltaja tai vanhempi voi kuljettaa lapsen osana erityishuoltoa järjestettävään päivähoitoon ja hyvinvointialue korvaa kuljetuksesta aiheutuvat kustannukset.

Erityishuollon kuljetuksia saavalle asiakkaalle voidaan myöntää tämän soveltamisohjeen luvussa 4 tarkemmin kuvattuja erityisiä oikeuksia.

4 Kuljetuspalveluun liittyvien erityisöikeuksien myöntäminen

4.1 Oikeus kuljetuspalveluun liittyviin erityisöikeuksiin

Sosiaalihuoltolain, vammaisöpalvelulain tai kehitysvammalain nojalla kuljetusöpalvelua saavalle asiakkaalle voidaan myöntää tässä soveltamisohjeessa määriteltyjä erityisöikeuksia asiakkaan yksilöllisestä tarpeesta johtuvasta perustellusta syystä. Tällainen syy voi esimerkiksi olla se, että asiakas tarvitsee matkan yhteydessä avustamista, joka poikkeaa tavanomaisesta kuljetusöpalveluun sisältyvästä avustamisesta. Tavanomaista kuljetusöpalveluun sisältyvää avustamista on se, että kuljettaja saattaa asiakkaan ja matkatavarat tarvittaessa taksin ovelta kiinteistön ovelle ja toisin päin.

Erityisöikeuksien myöntämisen tarkoitus on, että asiakas voi niiden avulla yhdenvertaisesti käyttää hänelle myönnettyä kuljetusöpalvelua. Oikeus erityisöikeuteen arvioidaan palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä ja myönnetty erityisöikeus kirjataan perusteluineen asiakkaan kuljetusöpalvelupäätökseen.

4.2 Oikeus taksinkuljettajan saattamisapuun

Asiakkaalle voidaan myöntää oikeus taksin kuljettajan saattamisapuun, jos asiakas matkustaa yksin ja hän välttämättä tarvitsee säännöllisesti kuljettajan apua siirtymisessä sisältä asunnostaan tai muusta kiinteistöstä ajoneuvoon ja päinvastoin.

Autoilijalle korvataan matkasta saattamislisä tällä hetkellä voimassa olevan hankintasopimuksen mukaisesti. Jos sopimus muuttuu, noudatetaan uuden sopimuksen ehtoja.

4.3 Oikeus avustamisöpalveluun

Asiakkaalle voidaan myöntää oikeus avustamisöpalveluun (invataksioikeus), jos asiakas ei terveydentilansa, vammansa tai sairautensa vuoksi kykene matkustamaan henkilöautossa, vaan asiakas välttämättä tarvitsee esteettömän ajoneuvon, paariauton tai muun vastaavan erityisvarustetun ajoneuvon.

Asiakkaalle voidaan myöntää oikeus avustamisöpalveluun myös, jos asiakas matkustaa taksissa pyörätuolissa istuen tai jos asiakkaalla on matkalla mukana suurikokoinen välttämätön apuväline.

Avustamisöpalveluun voi sisältyä apuvälinettä, kuten pyörätuolia, käyttävän asiakkaan avustaminen sisältä lähtöpaikasta ajoneuvoon ja ajoneuvosta sisälle päätepisteeseen. Avustamisöpalveluun voi myös sisältyä porraskivetoapu, jos pyörätuolia käyttävä asiakas tarvitsee matkan yhteydessä käsivoimin tai porraskiipijän avulla tapahtuvaa vetämistä portaissa.

Autoilijalle korvataan matkasta avustamislisä tällä hetkellä voimassa olevan hankintasopimuksen mukaisesti. Jos sopimus muuttuu, noudatetaan uuden sopimuksen ehtoja.

4.4 Vakiotaksioikeus

Asiakkaalle voidaan myöntää oikeus vakiotaksiin, jos asiakas ei voi terveydentilansa, vamman, sairauden tai muun vastaavan syyn vuoksi matkustaa muun kuin vakituisen ja hänelle tutun kuljettajan kanssa. Vakiotaksioikeus voidaan myöntää esimerkiksi asiakkaalle, jolla on liikuntarajoite, joka edellyttää kuljettajalta oikeanlaista avustamista ja jossa väärin tehty avustaminen voi aiheuttaa vakavaa haittaa asiakkaan terveydelle.

Vakiotaksioikeus tarkoittaa asiakkaan oikeutta käyttää ensisijaisesti yhtä ja samaa taksin kuljettajaa tai taksirytystä kuljetuspalvelumatkojen tekemiseen. Vakiotaksimatkojen ja toivetaksin tilaamiskäytännöt kuvataan jäljempänä luvuissa 5.5.1 ja 5.5.2.

Asiakas valitsee vakiotaksikuljettajan palveluntuottajan hyvinvointialueen osoittamien palveluntuottajien joukosta. Vakiotaksikuljettajista on ajantasainen luettelo kuljetuspalvelukeskuksen verkkosivuilla ja asiakas ottaa yhteyttä haluamaansa taksikuljettajaan ja sopii vakiotaksista. Asiakkaan omatyöntekijä tai muu asiakkaalle nimetty työntekijä avustaa tarvittaessa asiakasta valinnan ja yhteydenoton tekemisessä, ja asiakas ilmoittaa valitsemansa vakiotaksin työntekijälle. Asiakkaalla voi tarvittaessa olla nimettynä useampi vakiotaksikuljettaja matkoja varten.

4.5 Yksinmatkustusoikeus

Asiakkaalle voidaan myöntää yksinmatkustusoikeus (yhdistelykielto), jos asiakkaalla on toimintakykyyn tai terveydentilaan tai matkojen poikkeuksellisuuteen perustuva ja hyväksyttävä syy matkustaa yksin ja kuljetusten yhdistely vaarantaisi asiakkaan yksilöllisen liikkumisen tarpeen toteutumisen tai edun. Yksinmatkustusoikeus voidaan myöntää esimerkiksi asiakkaalle, jolla on erityinen infektioherkkyys, psyykinen sairaus tai kehitysvammaan liittyvää haasteellista käytöstä tai jos asiakas häiriintyy kohtuuttomasti yhdistelystä (autismi, aistiyliherkkydet ym.).

Yksinmatkustusoikeuden saaneen asiakkaan kuljetusta ei yhdistetä sellaiseen kuljetukseen, joissa on muita matkustajia. Yksinmatkustusoikeus voi koskea kaikkia asiakkaan matkatyyppisiä tai vain yhtä matkatyyppiä, kuten työmatkoja.

5 Sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelumatkojen käyttäminen ja asiakasmaksut

5.1 Yhdensuuntainen matka

Sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain mukaisessa kuljetuspalvelussa yhdensuuntainen matka tarkoittaa matkaa lähtöosoitteesta määränpäähän. Yhdensuuntainen matka alkaa tilauksen mukaisesta osoitteesta, jossa asiakas nousee auton kyytiin, ja se päättyy tilauksen mukaiseen määränpäähän, jossa asiakas nousee pois kyydistä. Yhdensuuntainen matka ei voi päättyä takaisin lähtöosoitteeseen, vaan matkalla tulee olla eri lähtöosoite ja eri kohdeosoite.

Yhdensuuntainen matka voi olla yksilöllinen kuljetus tai matka voi olla yhdistelty kuljetus, jolloin asiakkaat ovat eri osoitteista mukaan nousevia ja eri osoitteissa pois jääviä.

Matka on kahdensuuntainen, mikäli matka alkaa ja päättyy samaan osoitteeseen, josta asiakas on noussut autoon. Kahdensuuntaisella matkalla asiakkaalta peritään kaksi asiakasmaksua ja asiakkaalta kuluu kaksi matkaa.

5.2 Pysähdys tai poikkeama

Sosiaalihuoltolain tai vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelua saavalla asiakkaalla on oikeus tehdä kohtuullinen pysähdys tai poikkeama yhdensuuntaisen kuljetuspalvelumatkan reitin varrella.

Kohtuullisena pysähdyksenä pidetään enintään noin 10 minuutin mittaista pysähdystä, kun asiakas käy esimerkiksi postilaatikolla, pankkiautomaatilla tai lapsen päiväkodissa. Pysähtyminen pidempiaikaista asiointia varten esimerkiksi apteekissa, kaupassa tai pankissa keskeyttää yhdensuuntaisen matkan, jolloin paluumatka on uusi kuljetuspalvelumatka.

Kohtuullisena poikkeamana pidetään enintään noin 1000 metrin poikkeamaa suoralta reitiltä, kun asiakas käy esimerkiksi postilaatikolla tai pankkiautomaatilla.

Asiakkaan erityistarpeesta johtuvasta perustellusta syystä pysähdysaika voidaan myöntää kaksinkertaisena (noin 20 minuuttia). Erytynen syy voi olla esimerkiksi se, että asiakkaan liikkuminen tai asiointiin liittyvien toimien suorittaminen on toimintarajoitteesta tai siihen rinnastuvasta syystä johtuen poikkeuksellisen hidasta tai aikaa vievää.

Asiakkaan on ilmoitettava pysähdyksen tai poikkeamisen tarve kuljetuspalvelua tilatessaan.

5.3 Kuljetuspalvelumatkojen asiakasmaksun periminen

Sosiaalihuoltolain tai vammaispalvelulain nojalla kuljetuspalveluja saava asiakas maksaa jokaisesta yhdensuuntaisesta kuljetuspalvelumatkasta hyvinvointialueen kulloinkin vahvistaman asiakasmaksun (liite 2). Asiakasmaksu tarkoittaa samaa kuin aiemmin käytössä ollut ilmaisu "omavastuuosuus".

Kuljetuspalvelun asiakasmaksu vastaa alueella käytettävissä olevaa julkisen liikenteen maksua tai muuta siihen verrattavissa olevaa kohtuullista maksua. Asiakasmaksut määritellään käyttäen ajankohtaisia tiedossa olevia julkisen liikenteen lippujen hintoja. Jos asiakkaalle määritetyn matkustusalueen sisällä toteutuva matka suuntautuu asiakkaan asuinkunnan tai vyöhykealueen ulkopuolelle, noudatetaan liitteessä 2 kuvattua asiakasmaksutaulukkoa.

Yli 7-vuotiailta peritään omavastuuosuus tämän soveltamisohjeen liitteessä 2 kuvatun mukaisesti.

Jos asiakkaan kotikunta on hyvinvointialueen sisällä ja asiakas asuu vakituisesti hyvinvointialueen ulkopuolella esimerkiksi palveluasumisessa, asiakasmaksu määritellään yksilöllisesti asuinpaikkakunnan alueella käytettävissä olevan julkisen liikenteen maksun tai muun siihen verrattavissa olevan kohtuullisen maksun perusteella.

Sosiaalihuoltolain mukaista kuljetuspalvelua saavia rintamaveteraaneja ja sotainvalideja koskevat poikkeukset on kuvattu edellä luvussa 2.3.

Vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun matkustusalueen ulkopuolelle suuntautuvien kertaluonteisten matkojen korvaamisen käytännöt on kuvattu edellä luvussa 3.4.

Erityishuollon kuljetukset ovat asiakkaalle maksuttomia ja niistä ei peritä omavastuuta, ks. luku 3.7.

Asiakkaan mukana matkustavien muiden henkilöiden maksukäytännöt on kuvattu seuraavassa luvussa 5.4.

Työmatkojen asiakasmaksut määritellään yksilöllisesti. Pääsääntöisesti päivittäin kuljetun työmatkan asiakasmaksu on samansuuruinen kuin vastaavan pituisen matkan ja matkamäärän maksu julkisessa liikenteessä, esim. 30 päivän matkalippu.

Opiskelumatkojen asiakasmaksu vastaa Kelan kulloinkin myöntämän koulumatkatuen omavastuuosuutta seitsemän kilometriä ylittäviltä matkoilta (liite 2). Alle seitsemän kilometriä pitkän matkan asiakasmaksu on samansuuruinen kuin vastaavan pituisen matkan ja matkamäärän maksu julkisessa liikenteessä, esimerkiksi 30 päivän matkalippu nuorisoalennuksella. Asiakasmaksua ei peritä seitsemän kilometriä ylittäviltä 2. asteen opiskelumatkoista, jos asiakas on syntynyt vuonna 2004 tai sen jälkeen ja asiakkaan perusopetus on päättynyt vuonna 2021 tai sen jälkeen.

Hyvinvointialue laskuttaa asiakkaalta jälkikäteen kuukausittain kuljetuspalvelumatkojen asiakasmaksun. Mikäli lasku on alle 10 euroa kuukaudessa, lähetetään lasku vasta siinä kuussa, kun 10 euron raja ylittyy. Mikäli 10 euron raja ei täyty kalenterivuoden aikana, laskutetaan kertyneet asiakasmaksut joka tapauksessa vuoden lopussa.

Sosiaalihuoltolain nojalla järjestettävissä ryhmäkuljetuksissa asiakasmaksu laskutetaan asiakkaalta muun asiakaslaskutuksen yhteydessä.

5.4 Saattajat, muut asiakkaan mukana matkustavat henkilöt ja matkatavarat

Asiakkaan yksi seuralainen, henkilökohtainen avustaja tai vammaispalvelulain mukainen saattaja (ks. luku 3.5) on oikeutettu matkustamaan asiakkaan mukana maksutta. Asiakkaalla voi tämän lisäksi olla mukanaan tulkki, joka matkustaa maksutta. Edellä mainittujen henkilöiden on tultava mukaan samasta osoitteesta tai reitin varrelta ilman poikkeamistarvetta. Asiakkaan tulee ilmoittaa matkan tilaamisen yhteydessä, matkustaako asiakkaan mukana joku edellä mainittu henkilöä ja kuljetusta tilatessa tulee ilmoittaa tarkka osoite, josta henkilö noudetaan.

Asiakkaan kanssa voi myös samalla kyydillä tulla muita lisämatkustajia, kuten perheenjäseniä, mikäli heillä on sama lähtöosoite ja määränpää. Asiakkaan tulee ilmoittaa matkan tilaamisen yhteydessä mahdolliset lisämatkustajat. Lisämatkustajat maksavat taksin kuljettajalle matkasta linja-autotaksan mukaisen maksun. Alle 7-vuotiaat lapset matkustavat kuljetuspalveluun oikeutetun huoltajansa tai vanhempansa mukana maksutta. Hyvinvointialue laskuttaa asiakkaan mukana matkustaneiden muiden henkilöiden maksut matkoista jälkikäteen asiakkaan asiakasmaksujen yhteydessä.

Matkustajalla voi olla mukanaan tavanomaisia mukana kuljetettavia tavaroita, kuten ostoskassi, matkalaukku, lastenrattaat ja vastaavat. Kodinkoneiden, huonekalujen tai muiden vastaavien suurempien esineiden kuljettaminen ei sisälly kuljetuspalveluun.

Matkustajalla voi olla mukanaan sairauden tai vamman vuoksi välttämättömiä apuvälineitä tai vastaavia, kuten rollaattori, pyörätuoli, happipullo tai opas- tai avustajakoira. Asiakkaan tulee ilmoittaa matkan tilaamisen yhteydessä apuvälineiden mukana kulkemisesta, jotta kuljetuspalvelukeskus voi osoittaa matkaa varten asiakkaalle soveltuvan ajoneuvon.

5.5 Kuljetuspalvelumatkan tilaaminen

Hyvinvointialueella on käytössä kuljetuspalvelukeskus, joka vastaa sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain mukaisesti kuljetuksiin liittyvistä tilauspalveluista, matkojen välittämisestä, reitityksestä ja yhdistelystä, palautteen vastaanottamisesta ja muista tehtävistä. Asiakas tai asiakkaan puolesta asioiva henkilö tekee kuljetustilauksen kuljetuspalvelukeskukseen hyvinvointialueen erillisen tilausohjeen mukaisesti.

Kuljetuspalvelukeskus palvelee vuoden jokaisena päivänä kellon ympäri. Kuljetuspalvelumatkan tilauksen voi tehdä puhelimitse soittamalla kuljetuspalvelukeskukseen. Tilauksen voi tehdä myös sähköisesti tekstiviestillä, mobiilisovelluksella tai internet-selaimen tilauslomakkeella. Asiakas voi tehdä kerralla useampia kuljetustilauksia ja asiakas voi tehdä tilaukset tulevan 30 päivän ajanjaksolle.

Kuljetustilaukset ovat pääsääntöisesti ennakkotilauksia, jotka on tehtävä edellisenä päivänä klo 14 mennessä ja viimeistään 1 tuntia ennen matkan alkua. Asiakkaan kanssa sovitaan matkatilauksen yhteydessä nouto-aika, joka voi poiketa tilatusta ajasta +/- 10 minuuttia. Asiakkaan tulee kuljetusta tilatessa ilmoittaa mahdollinen ehdoton perilläoloaika, kuten junan lähtöaika. Kuljettaja ei saa ylittää tilausvaiheessa ilmoitettua ehdotonta perilläoloaikaa.

Kuljetuspalvelukeskus ottaa yhteyttä asiakkaaseen, mikäli kuljetus viivästyy sovitusta lähtöajasta yli 10 minuuttia ja neuvottelee asiakkaan kanssa mahdollisuudesta muuttaa lähtöaikaa.

Asiakkaan on kerrottava tilauksen yhteydessä matkan tyyppi, ajankohta ja osoitetiedot, mahdollinen pysähdysten tai poikkeaman tarve, tieto muista mukana matkustavista henkilöistä ja apuvälineistä sekä muut tarvittavat tiedot hyvinvointialueen erillisen tilausohjeen mukaisesti.

Kuljetuspalvelukeskus ohjaa tehdyt kuljetustilaukset asiakkaan tarpeeseen soveltuvalla ajoneuvolla. Jos asiakkaalla on oikeus vakiotaksiin, kuljetus ohjataan ensisijaisesti vakiotaksille.

5.5.1 Toivetaksi

Toivetaksi tarkoittaa sitä, että asiakas sopii kyydistä toivomansa kuljettajan kanssa etukäteen ja tilaa sen jälkeen kyydin kyseiselle autolle kuljetuspalvelukeskuksesta. Toivetaksi on käytettävissä kaikilla sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelua saavilla asiakkailla.

Asiakkaan tulee varmistaa kuljettajalta etukäteen, että toivottu tilausajankohta sopii hänen autonsa aikatauluun. Asiakkaan tulee kysyä kuljettajalta myös kyseisen auton numero. Asiakas tekee toivetaksitilauksensa kuljetuspalvelukeskukseen ja kertoo toivomansa auton numeron keskukselle ja muut tarvittavat tiedot. Keskus välittää tilauksen asiakkaan toivomalle taksille osoitettuna. Jos toivottu taksi ei pääse sovittuna aikana paikalle, keskus hoitaa tilalle korvaavan auton.

5.5.2 Vakiotaksimatkat

Asiakkaalle voidaan myöntää vakiotaksioikeus, joka on kuvattu edellä luvussa 4.4. Asiakas voi sopia kyytinsä suoraan vakiotaksikuljettajan kanssa. Vakiotaksikuljettaja ilmoittaa kyydit asiakkaan puolesta kuljetuspalvelukeskukseen.

5.5.3 Pikamatkat

Pikamatka tarkoittaa sitä, että asiakas voi tilata kyydin ilman etukäteistilauksia. Asiakas voi tilata pikamatkoina neljä (4) matkaa kuukaudessa. Pikamatkat tilataan samoja tilauskanavia käyttäen kuin muutkin matkat.

Pikamatkassa taksin saapumiseen kuluva aika riippuu liikenteessä olevien taksien mahdollisuudesta vastata kyytitarpeeseen. Jos auton odotus kestää pikamatkatilauksesta huolimatta tunnin (60 min) tai enemmän, asiakkaalta ei kulu pikamatkaa, vaan kyyti lasketaan tavalliseksi kuljetuspalvelumatkaksi.

5.6 Kuljetuspalvelumatkojen yhdistely

Yksittäisten asiakkaiden matkoja voidaan yhdistellä yhteiskuljetuksiksi, mikäli asiakkaalla ei ole palvelupäätöksessä mainittua yksinmatkustusoikeutta. Matkojen yhdistelyn tavoitteena on kuljetuskustannusten kasvun hillitseminen. Kaikkien maksajatahojen samaan suuntaan samaan aikaan matkustavien asiakkaiden matkatilaukset yhdistellään aina, kun se on mahdollista ja tarkoituksenmukaista.

Yhdistellyllä matkalla tarkoitetaan sitä, että kahden tai useamman asiakkaan tilaamat matkat yhdistetään yhdeksi kuljetukseksi samaan aikaan ja samaan suuntaan matkustettaessa.

Matkustusaika saa yhdistelyn takia kasvaa yhdensuuntaisella matkalla enintään 1,5 kertaiseksi. Asiakkaalle luvattu noutoaika ei saa yhdistelyn vuoksi poiketa enempää kuin +/- 10 minuuttia. Asiakkaan tilauksen yhteydessä mahdollisesti ilmoittamaa ehdotonta perilläoloaika on noudatettava.

Asiakkaalle voidaan hakemuksesta myöntää edellä luvussa 4.5 kuvattu yksinmatkustusoikeus eli yhdistelykielto, jolloin asiakkaan kuljetusta ei yhdistetä sellaiseen kuljetukseen, joissa on muita matkustajia.

5.7 Kuljetuspalvelumatkan peruuttaminen ja peruuttamatta jätetyn matkan vähentäminen

Kuljetuspalvelumatkan peruuntumisesta tulee ilmoittaa kuljetuspalvelukeskukseen. Mikäli peruutusta ei ole tehty viimeistään 1 tuntia ennen sovittua matkan alkua, asiakkaalta kuluu yksi hänelle myönnetty kuljetuspalvelumatka ja asiakkaalta peritään kuljetuspalvelumatkan asiakasmaksu.

Myöhässä peruutettu tai kokonaan peruuttamatta jätetty kuljetuspalvelumatka ei kuluta asiakkaalle myönnettyjä kuljetuspalvelumatkoja eikä asiakasmaksua peritä, jos matkan peruuntuminen tapahtuu asiakkaasta riippumattomasta pakottavasta syystä. Pakottavaksi syyksi tulkitaan esimerkiksi äkillinen sairastuminen, tapahtuman peruuntuminen, saattajan estyminen saattajana toimimisesta tai muu äkillinen ja ennakoimaton tilanne, jonka johdosta matkaa ei ole voitu peruuttaa ajallaan.

Asiakkaalla on oikeus saattaa kuljetuspalvelumatkan menettämistä koskeva asia hyvinvointialueen arvioitavaksi. Asiakkaalla on myös halutessaan mahdollisuus saattaa kuljetuspalvelumatkan menettämistä koskeva asia hallintoriitana toimivaltaisen hallinto-oikeuden tutkittavaksi.

5.8 Palvelujen käyttämistä koskevien ohjeiden noudattaminen

Sosiaalihuoltolain mukaisia liikkumista tukevia palveluja ja vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelua tulee käyttää tämän soveltamisohjeen, asiakasohjeiden ja muiden hyvinvointialueen antamien ohjeiden mukaisesti.

Sosiaalihuoltolain tai vammaispalvelulain nojalla myönnettyä kuljetuspalvelua ei saa käyttää sairaala-, terveyskeskus-, kuntoutus- yms. matkoihin, joista asiakas voi saada korvauksen Kelasta tai sellaisiin matkoihin, jotka korvataan muun lain nojalla.

Hyvinvointialue seuraa valvonnan kannalta välttämättömien tietojen avulla palveluja koskevan lainsäädännön ja ohjeiden noudattamista. Jos ohjeiden vastaista palvelujen käyttämistä havaitaan, hyvinvointialue pääsääntöisesti ensin huomauttaa asiakasta asiasta. Vakavissa rikkomuksissa ja ohjeiden vastaisen käytön jatkuessa hyvinvointialue voi periä toteutuneet matkakustannukset asiakkaalta takaisin.

Kuljetuspalvelun toistuva väärinkäyttö voi johtaa palvelun toteuttamistavan muuttamiseen siten, että asiakkaalle myönnetyt kuljetuspalvelumatkat korvataan asiakkaalle jatkossa jälkikäteen kuittien perusteella. Tällöin uudesta toteuttamistavasta tehdään asiakkaalle kirjallinen, perusteltu ja muutoksenhakukelpoinen päätös.

6 Palvelun hakeminen ja päätöksenteko

6.1 Palvelun hakeminen

Sosiaalihuoltolain mukaisia liikkumista tukevia palveluja, vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelua ja luvussa 4 kuvattuja kuljetuspalveluun liittyviä erityisoikeuksia haetaan hyvinvointialueelle tehtävällä hakemuksella. Hakemuksen voi laittaa vireille myös suullisesti. Palvelun tai erityisoikeuden tarve voi tulla esiin myös asiakkaan muun yhteydenoton, palvelutarpeen arvioinnin tai asiakas- tai palvelusuunnitelman laatimisen yhteydessä.

Sosiaalihuoltolain mukaista kuljetuspalvelua koskevaan hakemukseen tulee liittää ajantasainen tuloselvitys hakijan ja puolison tuloista sekä varallisuudesta. Liitettä ei tarvita, jos nämä tiedot ovat jo päätöksentekijän käytettävissä eikä niissä ole tapahtunut muutoksia.

Vammaispalvelulain mukaiseen kuljetuspalveluhakemukseen tulee liittää lääkärin tai muun terveydenhuollon ammattihenkilön kirjoittama ajantasainen lausunto tai muu vastaava selvitys, josta selviää hakijan liikkumis- ja/tai toimintakyky ja asiakkaan erityiset vaikeudet liikkumisessa. Lausunnosta tulisi ilmetä vamman tai sairauden pitkäaikaisuus ja se, millä tavalla ne vaikuttavat mahdollisuuteen käyttää julkista joukkoliikennettä. Pitkäaikaisuuden kesto vamman tai sairauden kohdalla tarkoittaa pääsääntöisesti vähintään noin vuoden kestänyttä toimintakyvyn merkittävää alentumista. Hakija vastaa lausuntojen kustannuksista. Liitteitä ei tarvita, jos nämä tiedot ovat jo päätöksentekijän käytettävissä eikä niissä ole tapahtunut muutoksia.

Mikäli hakemus on puutteellinen, käsittelijä pyytää hakijalta lisäselvitystä ja varaa hakijalle kohtuullisen määräajan sen toimittamiseen. Lisäselvityspyynnössä tarvittaessa yksilöidään, mistä seikoista hakijalta tarvitaan lisäselvitystä.

6.2 Palvelutarpeen arviointi ja asiakas- tai palvelusuunnitelma

Henkilöllä on oikeus saada palvelutarpeen arviointi, jollei arvioinnin tekeminen ole ilmeisen tarpeetonta esimerkiksi siitä syystä, että edellinen palvelutarpeen arviointi on tehty hiljattain eikä asiakkaan olosuhteissa ole tapahtunut muutoksia.

Palvelutarpeen arviointi on aloitettava viipymättä ja saatettava loppuun ilman aiheetonta viivytystä. Palvelutarpeen arviointi aloitetaan viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä asiakkaan, omaisen tai läheisen tai laillisen edustajan yhteydenotosta, jos

- henkilö hakee vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelua,
- henkilö on yli 75-vuotias tai
- henkilö saa vammaisetuksista annetun lain (570/2007) 9 §:n 3 momentin 3 kohdan mukaista ylintä hoitotukea.

Jos kyseessä on sosiaalihuoltolain 3 §:ssä tarkoitettu erityistä tukea tarvitseva lapsi, palvelutarpeen arviointi aloitetaan viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä asian vireilletulosta ja sen on valmistuttava viimeistään kolmen kuukauden kuluessa vireille tulosta. Asia tulee vireille henkilön hakemuksesta tai kun hyvinvointialueen sosiaalihuollon työntekijä on muutoin tehtävissään saanut tietää mahdollisesti sosiaalipalvelujen tarpeessa olevasta henkilöstä.

Palvelutarpeen arviointi tehdään asiakkaan elämäntilanteen edellyttämässä laajuudessa. Arviointi tehdään yhteistyössä asiakkaan ja tarvittaessa hänen omaisensa ja läheisensä sekä muiden toimijoiden kanssa.

Asiakkaan tarve palveluille arvioidaan yksilöllisesti ja arvioinnissa huomioidaan henkilön sairaudesta tai vammasta johtuvat toimintarajoitteet sekä asiakkaan elämäntilanne ja elinympäristö. Asiakkaan toimintakykyä ja kykyä käyttää julkisia liikennevälineitä voidaan

arvioida yhdessä esimerkiksi fysio- tai toimintaterapeutin kanssa ja tarvittaessa voidaan tehdä liikkumisen arviointia lähiympäristössä tai koematkoja julkisella joukkoliikenteellä.

Asiakassuunnitelmalla täydennetään asiakkaalle tehtyä palvelutarpeen arviointia, ellei asiakassuunnitelman laatiminen ole ilmeisen tarpeetonta esimerkiksi siitä syystä, että palvelutarpeen arviointi on asiakkaan tilanteen selvittämisen ja jatkotyöskentelyn kannalta riittävä tukimuoto. Asiakassuunnitelma laaditaan yksilöllisesti ja asiakkaan elämäntilanteen edellyttämässä laajuudessa. Suunnitelma laaditaan yhteistyössä asiakkaan ja tarvittaessa hänen omaisensa ja läheisensä sekä muiden toimijoiden kanssa. Asiakassuunnitelma on tarkistettava tarvittaessa.

Palvelutarpeen arvioinnissa ja asiakassuunnitelman laatimisessa on noudatettava sosiaalihuoltolain, sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2002, asiakaslaki) ja muiden soveltuvien lakien sääntelyä. Vammaisten henkilöiden kohdalla on noudatettava lisäksi vammaispalvelulain sääntelyä ja iäkkäiden henkilöiden kohdalla on noudatettava myös ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista annetun lain (980/2012, vanhuspalvelulaki) sääntelyä.

6.3 Kuuleminen ja päätös palvelusta

Asiakasta ja muita asianosaisia kuullaan hallintolain 34–36 §:n mukaisesti ennen päätöksen tekemistä, ellei kuuleminen ole ilmeisen tarpeetonta tai kuulematta jättämiselle on jokin muu laissa säädetty peruste. Kuuleminen voi olla ilmeisen tarpeetonta esimerkiksi siksi, että asiaa on selvitetty tiiviissä yhteistyössä asiakkaan kanssa niin, että asiakas on saanut tietoonsa kaikki päätöksenteon perustana olevat selvitykset, asiakirjat ja tiedot. Lisäksi edellytetään, että asiakas on voinut ilmaista näkemyksensä kaikista selvityksistä ja tiedoista. Tällöin asiakkaan päätökseen kirjataan kuulematta jättämisen perustelut.

Jos kuulematta jättämiselle ei ole laissa säädettyä perustetta, asiakasta ja muita asianosaisia on kuultava. Asiakkaalle toimitetaan kuulemiskirje, jossa ilmoitetaan kuulemisen tarkoitus ja yksilöidään, mistä seikoista selvitystä pyydetään. Kuulemiselle varataan määräaika ja kirjeessä ohjeistetaan, miten asiakas voi pyytää lisäaikaa. Asiakkaalle ja muulle asianosaiselle toimitetaan lisäksi kuulemisen kohteena olevat asiakirjat tai varataan muutoin tilaisuus tutustua niihin. Kuuleminen voidaan toteuttaa suullisesti, mikäli kirjallinen kuuleminen tuottaa asianosaiselle kohtuuttomia vaikeuksia.

Asiakas saa hakemukseensa kirjallisen ja perustellun päätöksen muutoksenhakuohjeineen. Päätöksen palvelusta tekee hyvinvointialueen toiminta- ja delegointisäännössä määrätty viranhaltija. Palvelu myönnetään hakemuskuukauden alusta lukien. Mikäli asiakas saa myönteisen päätöksen kuljetuspalvelusta, hänelle voidaan korvata taksikuittien perusteella jälkikäteen päätöksenmukaiset matkat hakemuskuukauden alusta saakka omavastuuosuudet vähentäen.

Enimmäisaika päätöksen tekemiselle on kolme (3) kuukautta siitä, kun asia on tullut vireille. Sosiaalihuoltoasia tulee vireille asiakkaan tai hänen edustajansa hakemuksesta tai kun hyvinvointialueen sosiaalihuollon työntekijä on muutoin tehtävissään saanut tietää mahdollisesti sosiaalipalvelujen tarpeesta olevasta henkilöstä. Määräajasta voidaan poiketa vain, mikäli asian selvittäminen vaatii erityisestä syystä pidemmän käsittelyajan. Erityinen syy voi esimerkiksi olla se, että asiakkaalta joudutaan pyytämään puutteelliseen hakemukseen lisäselvityksiä.

Palvelua koskevat päätökset tehdään pääsääntöisesti toistaiseksi voimassa oleviksi. Palveluja voidaan perustellusta syystä myöntää myös määräaikaisina. Määräaikaisuuden peruste kirjataan päätökseen. Päätös voidaan tehdä määräaikaisena esimerkiksi, jos asiakkaan tarve palveluille on lyhytaikainen tai rajattu, palvelutarpeen selvittäminen on kesken tai asiakkaan palvelutarve on muuttumassa.

6.4 Päätöksen tiedoksiantaminen ja muutoksenhaku

Palvelusta tehty päätös on annettava viipymättä tiedoksi asianosaiselle ja muulle tiedossa olevalle, jolla on oikeus hakea siihen oikaisua tai muutosta valittamalla. Päätösten tiedoksi antamisessa noudatetaan hallintolain 9 ja 10 luvun säännöksiä.

Päätös annetaan yleensä tiedoksi tavanomaisella tiedoksiannolla asiakkaalle itselleen tai tämän lailliselle edustajalle siten kuin hallintolain 56 §:ssä tarkemmin säädetään. Tavallinen tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle.

Asiakkaan on mahdollista hakea samaansa päätökseen oikaisua toimittamalla oikaisuvaatimuksen Kanta-Hämeen hyvinvointialueen yksilöasioiden jaostoon 30 vuorokauden kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Muutoksenhakuaika alkaa siitä, kun asiakas on saanut tiedon päätöksestä, tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta. Päätös katsotaan saadun tiedoksi seitsemäntenä päivänä siitä, kun päätös on annettu postin kuljetettavaksi.

Mikäli yksilöasioiden jaosto pitää viranhaltijan päätöksen ennallaan, asiakas voi hakea päätökseen muutosta hallinto-oikeudesta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaamisesta. Hallinto-oikeuden päätöksestä voi valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valittaminen korkeimmalle hallinto-oikeudelle edellyttää valituslupaa, jota haetaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 12 luvun säännösten mukaisesti.

6.5 Palvelupäätösten muuttaminen ja lakkauttaminen

Asiakkaan tulee ilmoittaa olosuhteissaan tapahtuvista mahdollisista muutoksista ja niistä johtuvista lisäpalvelujen tarpeesta hyvinvointialueelle ottamalla yhteyttä omatyöntekijään, päätöksen tehneeseen viranhaltijaan tai vammaispalvelujen asiakasneuvontaan (vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelupäätökset) tai ikäihmisten palvelujen asiakasohjaukseen (sosiaalihuoltolain mukaisest liikkumista tukevien palvelujen päätökset).

Jos asiakkaan toimintakyky tai muut palvelun myöntämiseen vaikuttavat olosuhteet muuttuvat oleellisesti, asiakkaalle myönnettyjä palveluja ja päätöstä voidaan arvioida uudelleen. Hyvinvointialue on tällöin yhteydessä asiakkaaseen ja käynnistää palvelutarpeen arvioinnin. Asiakassuunnitelmaa tarkistetaan myös tarvittaessa.

Jos asiakkaan olosuhteissa tapahtuvien muutosten johdosta palvelua on tarpeen muuttaa tai palvelun myöntämiselle ei ole enää perustetta, asiakkaalle tehtyä päätöstä voidaan muuttaa tai se voidaan lakkauttaa. Hyvinvointialue tekee palvelujen muuttamisesta tai lakkauttamisesta kirjallisen, perustellun ja valituskelpoisen päätöksen. Ennen päätöksentekoa asiakasta kuullaan hallintolain mukaisesti.

Oikeus kuljetuspalvelujen käyttöön päättyy, jos asiakas muuttaa pois Kanta-Hämeen hyvinvointialueen alueelta, hänellä ei ole enää tarvetta palvelulle tai päätöksen voimassaolo lakkaa. Mikäli asiakas on muuttamassa hyvinvointialueen sisällä, tulee hänen olla yhteydessä palvelun myöntäjään muuttuvien olosuhteiden vuoksi sekä palvelun uudelleen arvioimiseksi ja mahdollisen uuden matkustusalueen määrittelemiseksi.

Oikeus sosiaalihuoltolain nojalla myönnettyyn kuljetuspalveluun voi päättyä myös asiakkaan tulojen tai varallisuuden muuttuessa.

Palvelupäätöstä voidaan myös arvioida uudelleen, mikäli hyvinvointialueen liikkumista tukevien palvelujen soveltamisohjeisiin tai palveluja koskeviin lakeihin tulee muutoksia.

7 Ohjeisiin liittyvää lainsäädäntöä

- Sosiaalihuoltolaki 1301/2014
- Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 380/1987
- Asetus vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 759/1987
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 734/1992
- Laki rintamaveteraanien kuntoutuksesta 1184/1988
- Sotilasvammalaki 404/1948
- Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annettu laki 812/2002
- Hallintolaki 434/2003

8 Liitteet

- Liite 1 Tulo- ja varallisuusrajat sosiaalihoitolain mukaisessa kuljetuspalvelussa
- Liite 2 Sosiaalihoitolain ja vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun asiakasmaksut Kanta-Hämeen hyvinvointialueella